

Borgarstjórn
1. október 2019

Tillaga borgarfulltrúa Sósíalístaflokks Íslands um að hluti áfengisgjalds renni til sveitarfélaganna

Borgarstjórn samþykkir að Reykjavíkurborg leiti til hinna sveitarfélaganna varðandi það að hefja viðræður við ríkið um að veita 10% af áfengisgjaldi til sveitarfélaganna fyrir nauðsynlega þjónustu við þá sem glíma við áfengis- og vímuefnavanda. Sveitarfélögin þurfa á auknu fjármagni að halda til að geta boðið upp á sem besta félagslega þjónustu fyrir þá aðila. Þar má m.a. nefna umsjón gistiskýla, skaðaminnkandi úrræði, heimili sem henta einstaklingum í mikilli áfengis- eða vímuefnaneyslu og heimili sem henta einstaklingum með tvígreiningu, þ.e.a.s. geð- og vímuefnavanda. Lagt er til að velferðarviði verði falið að útfæra efni tillögunar með því að leita til hinna sveitarfélaganna og ríkisins en að skipting gjaldsins niður á ólík sveitarfélög verði nánar útfærð síðar. Eins og staðan er nú, þá hafa önnur sveitarfélög gert samninga við Reykjavíkurborg um aðgang að gistiskýlum og eðlilegt er að gistiskýli í höfuðborginni séu opin þeim sem þangað kunna að leita. Það er nauðsynlegt að tryggja að borgin sem og önnur sveitarfélög geti boðið upp á þjónustu sem hentar ólíkum þörfum borgarbúa, þar sem velferð er höfð að leiðarljósi.

Greinargerð:

Árið 2012 hvatti SÁÁ - Samtök áhugafólks um áfengis- og vímuefnavandann, til þess að tillagan: Betra líf - mannúð og réttlæti, yrði lögð fram en hún snéri að því að sérstakt 10% áfengisgjald rynni til þolenda áfengis- og vímuefnavandans. Þar var lagt til að fjármunum yrði varið í að byggja upp félagslega þjónustu á forræði sveitarfélaganna, þar sem þau hafa ekki haft bolmagn til að sinna þessu sem skyldi. Markmið tillögunnar snéri að því að gjörbylta lífsgæðum þeirra sem þjást vegna áfengis- og vímuefnavandans og bæta með því samfélagið allt. Margir tóku jákvætt í efni tillögunnar og á fundi stjórnar Sambands íslenskra sveitarfélaga þann 26. október 2012 var fjallað um með hvaða hætti ríkisvaldið geti stutt sveitarfélögin til að byggja upp nauðsynlega þjónustu fyrir áfengis- og vímuefnasjúklinga, fjölskyldur þeirra og börn. Þar að auki var vísað til bréfs sem SÁÁ hafði sent sveitarfélögunum um sama efni og tillagna SÁÁ um Betra líf - mannúð og réttlæti. Á þeim fundi samþykkti stjórn Sambands íslenskra sveitarfélaga eftirfarandi bókun samhljóða: „Stjórn Sambands íslenskra sveitarfélaga samþykkir að fela formanni og framkvæmdastjóra að taka upp viðræður við velferðarráðuneytið, fjármála- og efnahagsráðuneytið og innanríkisráðuneytið um með hvaða hætti ríkisvaldið geti stutt sveitarfélögin til að byggja upp nauðsynlega þjónustu fyrir áfengis- og vímuefnasjúklinga, fjölskyldur þeirra og börn“. Í framhaldi af því var skipaður starfshópur um samráð sveitarfélaga við ríkisvaldið um þjónustu fyrir áfengis- og vímuefnasjúklinga en ekki er að sjá að sú vinna hafi skilað sér í staðfestingu umræddrar tillögu. Efni tillögunnar fékk mikinn meðbyr á meðal almennings og árið 2013 höfðu rúmlega 31 þúsund einstaklingarnir skrifað undir kröfu SÁÁ.

Áfengi getur haft gríðarlega skaðleg áhrif á líkamlega- og andlega heilsu fólks. Hér er lagt til að Reykjavíkurborg geri þá kröfu að hluti af þeim fjárhagslegum gróða sem hlýst af sölu þess verði varið í félagslega uppbyggingu til að mæta þörfum þeirra sem hljóta sem mestan skaða af áfengi- og vímuefnum. Þar má m.a. nefna mikilvægi þess að gistiskýli standi öllum sem á þurfa á því að halda til boða, þar sem aldrei þarf að vísa neinum frá vegna plássleysis. Þá er einnig mikilvægt að allir hafi heimili sem henti sér og sínum þörfum og þurfi ekki að bíða til lengdar eftir þeim. Fyrirhuguð er frekari uppbygging á úrræðum innan borgarinnar, þar sem nánari útlistun má finna í stefnu Reykjavíkurborgar í málefnum heimilisláusra með miklar og flóknar þjónustubarfir 2019 – 2025. Þar er fjallað um markmið borgarinnar og aðgerðaráætlun en margir þættir sem þar eru nefndir eiga snertifleti við málefni sem tengjast þeim sem eru með áfengis- og vímuefnavanda. Það er ljóst að það verður að tryggja að sveitarfélagið hafi nægt fjármagn í að veita þeim aðilum sem hér um ræðir öruggt húsnæði og þjónustu. Þar að auki er

mikilvægt að geta ávallt boðið aðstandendum þeirra sem eru með áfengis- og vímuefnavanda, ráðgjöf og stuðning. Því er þessi tillaga lögð fram.